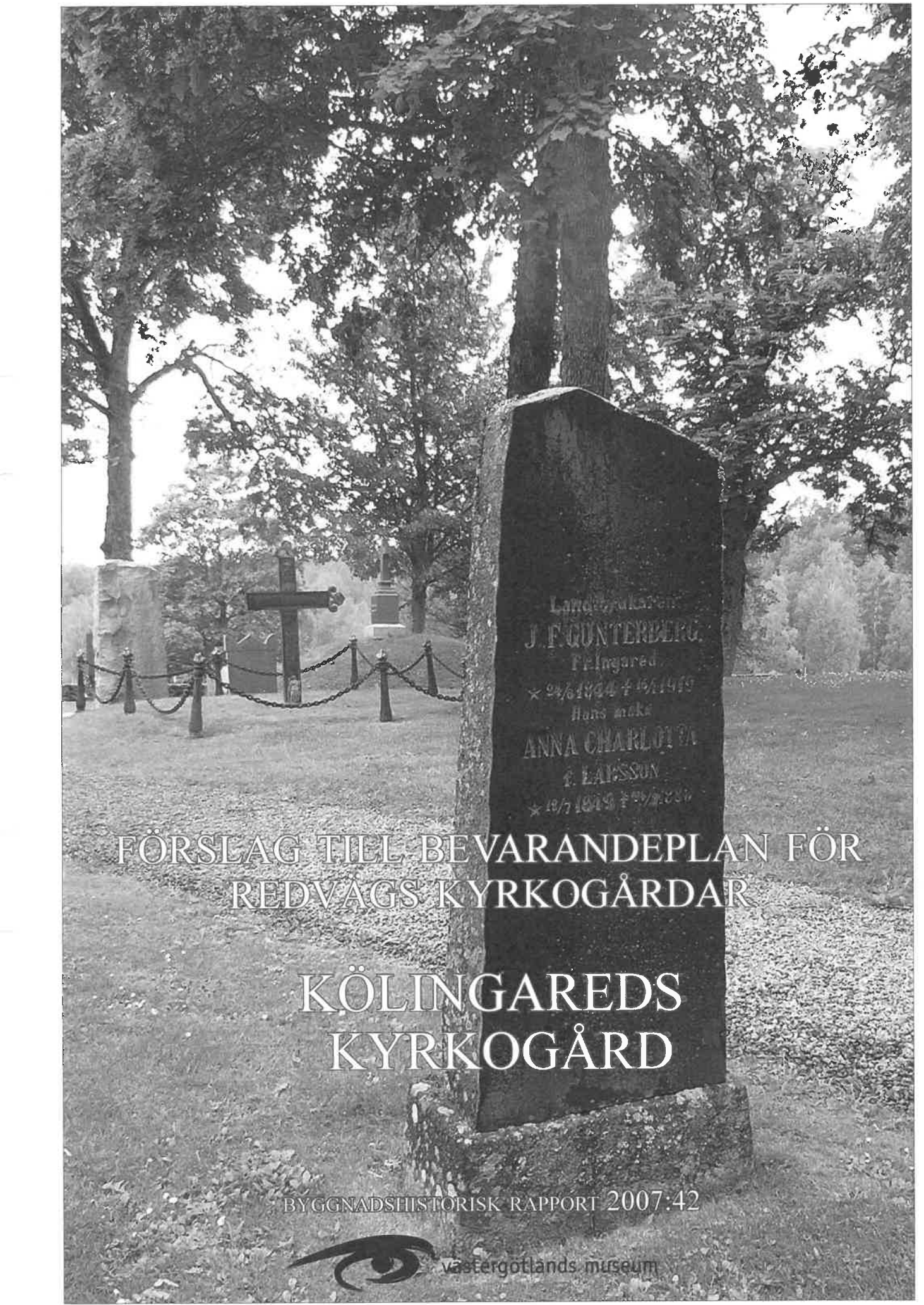




FÖRSLAG TILL BEVARANDEPLAN FÖR
REDVAGS KYRKOGÅRDAR

KÖLINGAREDS KYRKOGÅRD

BYGGNADSHISTORISK RAPPORT 2007:42



västergötlands museum

*Omslagets bild: Vy över området norr om kyrkan på Köling-
areds kyrkogård, 2006.*

FÖRSLAG TILL BEVARANDEPLAN
FÖR
REDVÄGS KYRKOÅRDAR

KÖLINGAREDS
KYRKOÅRD

Lisa Molander

BYGGNADSHISTORISK RAPPORT 2007:42



västergötlands museum

INLEDNING

Denna rapport är resultatet av att Västergötlands museum haft i uppdrag av Redvägs pastorat att ta fram ett förslag till bevarandeplan för Kölingareds kyrkogård. Fältarbetet har genomförts under sommaren 2006. Rapporten har sammanställts under 2007.

Kyrkogårdar är anläggningar som utgör värdefulla kulturmiljöer. Ofta har de använts under många århundraden, i Västergötland i kanske 1000 år. Användning och framväxt under så lång tid ger kyrkogården en lång historisk kontinuitet och mycket stark förankring i bygden. Det är av största vikt att kyrkogårdarna hanteras varsamt och med stor hänsyn till de kulturhistoriska värdena. Samarbetet mellan församlingen och kulturmiljövårdens företrädare är en viktig förutsättning för detta.

Kyrkogården är en kulturmiljö som ständigt genomgår förändringar, även om förändringstrycket ofta varierar mycket, mellan t.ex. stad och landsbygd. Frågorna är många kring kyrkogårdens problematik, exempelvis kring förfarandet när gravrätten för de lite äldre vårdarna återgår till upplåtaren.

Detta förslag till bevarandeplan är ett kunskapsunderlag som är tänkt att vara vägledande vid prioriteringar, vård, underhåll och förändringsarbeten. Den är avsedd att fungera som underlag för församlingens fortsatta vård och skötsel av kyrkogården, inklusive

i dialogen med gravrättsinnehavare. Planen skall även fungera som ett beslutsunderlag för länsstyrelsen vid handläggning av tillståndsärenden och för länsmuseet vad gäller rådgivning.

Projektet Redvägs kyrkogårdar har även resulterat i rapporter för Dalum, Humla, Kölabä, Liared, Knätte, Böne och Blidsbergs kyrkogårdar.

En fristående bilaga: *Kyrkogården och kulturarvet* tillhandahåller bl a en historik över kyrkogårdar med tonvikt åt Västergötland.

Förslaget till bevarandeplan är framtaget av antikvarie Lisa Molander som även utfört fältarbetet. Antikvarie Erik Holmström har även deltagit i fältarbetet på Liareds, Kölingareds, Knätte, Böne och Kölabä kyrkogårdar.

Antikvarierna Erik Holmström och Elisabet Örebäck Krantz har även medverkat i framtagande av metod och vid principdiskussioner. Rapporten är sammanställd av antikvarie Lisa Molander, fränsett sockenhistoriken som författats av antikvarie Erik Holmström.

Urvalet av kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar är delvis baserat på pastoratets egna urval, utfört av Kristian Ahlgren år 2004.

Samtliga fotografier är, där ingen annan anges, tagna av författarna. Allmänt kartmaterial har tillhandahållits av Lantmäteriverket, medgivande 97.0082.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLL OCH GENOMFÖRANDE	9
KÖLINGAREDS KYRKOGÅRD	11
Historik	11
Kyrkogården idag	14
Sammanfattande kulturhistorisk karakterisering	24
Gravkarta	25
LISTADE GRAVVÅRDAR	27

INNEHÅLL OCH GENOMFÖRANDE

Arbetets genomförande

Det framtagna underlaget avser en *kulturbistorisk analys och karakterisering* av kyrkogårdarna med ett åtföljande bevarandeförslag.

Till grund för arbetet ligger en kulturhistorisk beskrivning som omfattat följande delar:

- Fältarbete med en översiktlig genomgång av kyrkogården.
- Sökning i arkiv och lokalhistorisk litteratur
- Samtal med kyrkogårdsförvaltningens personal och kyrkogårdsbesökare (i begränsad omfattning)

I arbetets inledande fas har eftersträövats att få en *översiktlig introduktion i bygdens kulturbistoria* med landskapets och bebyggelsemönstrets huvuddrag samt de viktigare näringar som präglat liv och skeenden i bygden. Detta som en allmän bakgrund till kulturhistoriska prioriteringar och ställningstaganden vad gäller kyrkogården.

Fältarbetet har omfattat en *beskrivning i text och bild*. Beskrivningen har först inlett med kyrkogårdens relation till omgivningen. I övrigt har arbetet inriktats på kyrkogården som anläggning i syfte att få fram karaktärsdragen vad gäller dess form, avgränsning, ingångar, byggnader, kvarter och gångsystem samt större träd- och häckanläggningar. Om byggnaderna har endast kortfattade noteringar gjorts, eftersom intresset inriktats på kyrkogården som helhet. Gravanläggningarna har översiktligt besiktigats. De gravvårdsobjekt eller samlade större områden med gravvårdar som bedömts vara av mer framträdande kulturhistoriskt värde har noterats och fotograferats. Besiktningen har således

varit selektiv. Fotograferingen av kyrkogården har omfattat både översiktsbilder och detaljbilder, som ett komplement till textunderlaget.

Arkivsökning är ett tid- och resurskrävande arbetsmoment, som delvis därför har begränsats. Främst har sökningar gjorts i Västergötlands museums arkiv. Kyrkogårdsförvaltningen har tillhandahållit gravkartor och arkivmaterial från det egna arkivet. Samtal med kyrkogårdsförvaltningens personal och kyrkogårdsbesökare har p.g.a. tidsbrist förekommit mer sporadiskt. Där detta förekommit har det ofta tillfört vär-

defulla uppgifter om kyrkogårdens historia under 1900-talet.

Vid urvalet av gravvårdar på kartan på s 27 har en tvågradig bedömning använts:

- Som I markeras gravvårdar/ gravanordningar som bedömts ha *mycket stort kulturhistoriskt värde*. De skall värnas och bevaras för framtiden.
- Som II markeras gravvårdar/ gravanordningar som bedömts ha *stort kulturhistoriskt värde*. De bör värnas och bevaras för framtiden.

Avgränsningar

Arbetet har ytterligare några viktiga begränsningar:

- Det omfattar *inte någon personhistorisk inventering* av gravvårdar. Personhistoria är

dock en mycket viktig del i kyrkogårdens betydelse som kulturarv. Framför allt är detta betydelsefullt för de lokala historiska sammanhangen. Därför rekommenderar museet att kyrkogårdsförvaltningen låter utföra en personhistorisk inventering.

- Arbetet omfattar *inte det gröna kulturarvet* mer än att alléer, trädkrans, framträdande gravträd m.m. översiktligt observerats och noterats. Det gröna kulturarvet är dock av största betydelse för bevarandet av kyrkogårdens karaktär och innehåll. Därför rekommenderar museet att kyrkogårdsförvaltningen låter ta fram en vårdplan för det gröna kulturarvet och att denna plan även omfattar inventeringar av viktigare växtmaterial m.m.

Kyrkogårdar som anlades före 1939 omfattas av 4 kap. Lagen om kulturminnen (se bilaga). För bevarandepplanen utgör kulturminneslagens avgränsning i stora drag en främre tidsgräns. I vissa fall har dock urvalet av gravvårdar gått betydligt längre fram i tiden, eftersom ålder i sig inte har någon avgörande betydelse för graden av kulturhistoriskt värde. Det går t.ex. inte att bortse från stora kvalitativa kulturhistoriska värden från 1950- och 60-talen.

Rapporten består i sin första del av *inledning* med bakgrund och genomförande samt presentation av innehåll.

Sedan följer själva redovisningen av *kyrkogårdsinventeringen* vilket inleder den egentliga bevarandepplansdelen. Till att börja med ges en *kort historisk bakgrund* över bygd och kyrkogård. Därefter följer *beskrivningen* över kyrkogården som även inrymmer en *kulturhistorisk översikt, analys och karakterisering*.

Här presenteras även objekt som i nuläget bedömts stå för de viktigaste kulturhistoriska värdena. Objekten utgörs främst av *enstaka gravvårdar och gravanordningar*. De kan också utgöra *sammanhängande, större eller mindre områden* med gravvårdar och gravanordningar.

Bevarandeförslaget består av en plankarta som redovisar de aktuella objekten enligt ovanstående tvågradiga bedömning. Vidare finns en *sammanfattande kulturhistorisk karakterisering* av kyrkogården. Denna tar fasta på kyrkogårdens främsta karaktärsdrag ur kulturhistorisk synpunkt.

Avslutningsvis följer några punkter att särskilt tänka på vid användning och skötsel av kyrkogården, för att dessa kulturvärden skall kunna säkerställas.

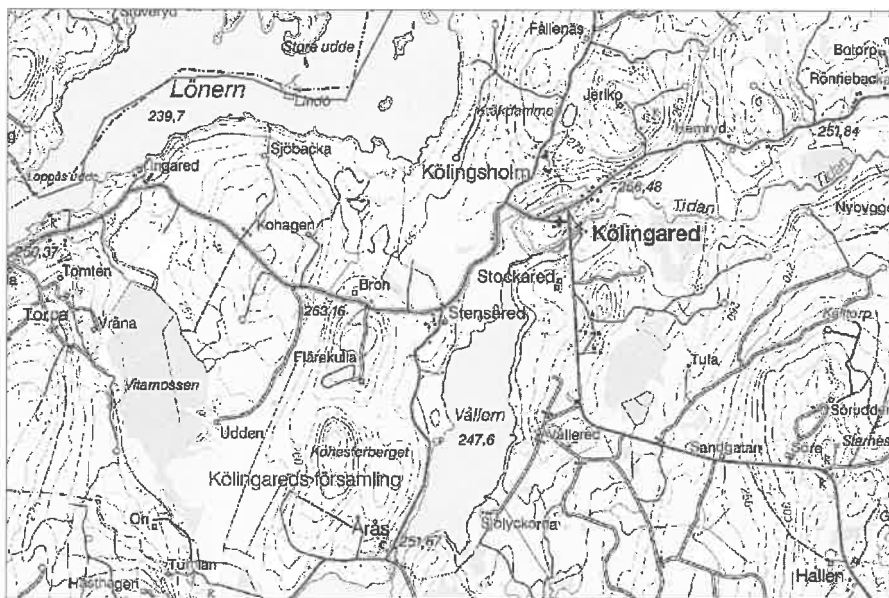
Inriktning

Bevarandepplanen syftar som tidigare nämnts till att ge en *historisk bakgrund* samt att kortfattat presentera kyrkogårdens karaktärsdrag och kulturhistoriska värden. Den skall

också ge vägledning vid bl a prioriteringar, vård- och underhållsarbeten samt förändringsarbeten. Vidare skall den fungera som underlag för handläggning, beslut och rådgivning.

Kyrkogården omfattas av kulturminneslagen. Vid förändringar skall samråd ske med länsstyrelsen.

Det är viktigt att framhålla att frågor om bevarande av gravvårdar sällan är entydiga. Ofta är de frågorna istället komplexa. Det innebär att det kan vara svårt att behandla alla bevarandefrågor på exakt samma sätt. Exempelvis har många gravvårdar/anläggningar en utformning som bör bevaras intakt för att inte kulturvärdena skall påverkas negativt. Andra gravvårdar/anläggningar med lika stora kulturvärden kan dock tvärtom ha en utformning som tål att kompletteras/utvecklas. Till exempel kan i vissa fall en monumental ramgrav bevaras genom att återanvändas som en askminneslund i den lilla skalan. Sammanfattningsvis innebär detta att det är angeläget att göra bedömningar och avvägningar från fall till fall i bevarandefrågor.



Ekonomiska kartan över Blidsbergs samhälle med kyrkeplatsen inringad.

KÖLINGAREDS KYRKOÅRD

Historik

Socknen – en bakgrund

Kölingareds socken ligger inom det sjörika höglandet mellan Falköping, Mullsjö och Ulricehamn. Både Tidan och Ätran rinner genom socknen som även helt eller delvis innefattar sjöarna Brängen, Jogen, Lönern och Vällen m.fl. Socknen omfattar ca 73 kvadratkilometer och är en av de största till ytan i Redväg härad.

Landskapsbilden kännetecknas av det starkt kuperade höglandets plåtåar och ryggar med vattendrag och mosar emellan. Skogsbygden är påtaglig, odlingsstråken följer främst dalgångar ovanför åarna och sjöarna. Idag ligger bygden en smula avsides, förr spelade vintervägar över tillfrusna vattendrag och våtmarker en viktig roll för kommunikationerna i denna del av Västergötland.

Jord- och skogsbruk har dominerat trakten. Forkörning med transporter mellan Göteborg och Jönköping var in på 1800-talet en betydande binäring. Jordbruket har under århundraden framför allt kretsat kring boskapsskötsel. Beteslandskapets hagmarker har satt stark prägel på bygden. Under sent 1800-tal genomfördes kanaliseringsföretag av sankmarker på bl.a. Årås ägor för att vinna ny odlingsmark. Tidan och Ätran har givit upphov till flera kvarnplatser t.ex. Årås kvarn. Flera sågverk har funnits vid kvarnarna.

Skogsnäringen har också varit mycket viktig. T.ex. tjärbränning, kolbränning och hemslöjd var på 1800-talet väsentliga. I slutet av 1800-talet gick mycket virke över Skaraborgsgränsen till sågverk och trämassfabriker i Sandhem och Gustav Adolf.

Västra delen av Kölingared ingick fram till 1500-talet i Ingareds socken, som då delades upp mellan Böne och Kölingared. Ingareds medeltida kyrkplats ligger vid sjön Lönern. Till Starhestra finns knutet en tradition om ytterligare en medeltida kyrkplats.

Ända in på tidigt 1900-tal dominerades socknen av några större herresäten, framför allt Årås säteri och Kölingsholm. Årås är en medeltida egendom med namn som Gyllenstierna och Westfeldt i ägarelängden. Kölingsholm, som förknippas bl.a. med familjerna Oxehufvud och Pfeiff, bildades först 1812 genom sammanläggning av gårdar i Kölingareds kyrkby. Ryttmästarbostället Ingared har också varit en större egendom i likhet med Stockared och i senare tid Vällered.



Kölingared.

Kölingareds kyrka avtecknad år 1897 av Ernst Wennerblad.



Häradskartan från 1890-talet. Backspegeln, VGM.

Det adliga ägandet har satt stark prägel på ägande och jordnaturer i Kölingared, där frälsejord var vanlig. Ensamliggande gårdar eller mycket små gårdsgrupper har kännetecknat socknen, förutom i Kölingareds kyrkby och i Välleredes by. Båda byarna bestod av sex gårdar vardera på 1540-talet. I båda byarna slog man dock samman bondgårdar under 1800-talet för att skapa större jordegendomar. Tåhult har varit en liten by, så även Ingared. Många ensamgårdar har ursprung som kronobyggen uppe på höjderna på 1500- och 1600-talet, t.ex. Askåsen, Gölen, Hallen och Söre. Under 1800-talet och in på 1900-talets början fanns en mycket stor mängd backstugor och torpställen i socknen.

Kölingared var länge en folkrik bygd, t.ex. med 1300 invånare år 1870. På 1870-talet påbörjades emigrationen till Nordamerika. Avfolkningen fortsatte under 1900-talet, 1948 bodde 485 personer i socknen, idag är de betydligt färre. Under tidigt 1900-tal fanns inte mindre än åtta lanthandlar i drift i socknen.

Kölingareds församling hörde från medeltiden t.o.m. 1961 till Böne pastorat, därefter till Norra Åsarps pastorat. I sent 1900-tal överfördes merparten av Böne gamla pastorat, inklusive Kölingared, till Blidsbergs pastorat. Sedan 2006 kallas det stora pastoratet för Redvägs pastorat. De åtta f.d. församlingarna i pastoratet lades då samman till Redvägs församling.

På kyrkogården idag finns bl.a. flera vårdar över Westfeldt, Oxehufvud, Soop och Pfeiff som är förknippade med socknens gamla herresäten. Inne i kyrkan förvaras en av Västergötlands äldsta och mest förnämliga porträttgravstenar, utförd 1586 över Erik Gyllenstierna, till Nynäs och Årås, med maka och barn.



Ovan: Foto över ledningen av Skara stifts kyrkliga ungdomsförbund poserade utanför grinden till kyrkogården i Kölingared år 1931. Till vänster sitter komminister Sven Wennerblad. Foto: Ludvig Ericson, Bildarkivet, VGM.

Nedan: Vy över Kölingared från prästgården i öster, omkring 1930. Kyrkans torn skymtar bakom skogen strax till vänster om flaggstången. Foto: Sven Wennerblad, komminister i Kölingared, Bildarkivet, VGM.



Kyrkans och kyrkogårdens historia

Kölingareds nuvarande stora kyrkobyggnad uppfördes 1850 och ersatte en äldre, troligen delvis medeltida kyrka på kyrkogården.

Den medeltida kyrkan var uppförd av sten och trä och hade en fristående klockstapel. 1763 uppfördes kor av sten, troligt är att detta, dock helt omgestaltat, ingår i den nuvarande kyrkan.

Den medeltida kyrkan ansågs under förra halvan av 1800-talet vara otillräcklig varför beslut fattades om att en ny kyrka skulle uppföras. För ritningarna svarade arkitekt Johan Adolf Hawerman vid Överintendentsämbetet. Den medeltida kyrkan revs och den nya salskyrkan i sten och med västtorn uppfördes på samma plats och färdigställdes år 1850. Förutom delar av det gamla koret sparades medeltidskyrkans altarpopsats, predikstol, dopfunt och klockor för den nya kyrkan. Altarpopsats och predikstol är tillkomna under första halvan av 1700-talet. Kyrkobyggnaden renoverades 1911 efter ett åsknedslag. Renoveringar skedde även 1936 och på 1990-talet.

Den ursprungliga kyrkogården och kyrkan anlades i ett markant höjdläge på en kulle invid ett vägskal. När kyrkogården utvidgades mot norr skalades sannolikt kullen av något på höjden, detta för att skapa utrymme för den större kyrkan och för att skapa utfyllnadsmaterial till utvidgningen. Detta kan även förklara frånvaron av gravar äldre än 1850 på andra områden än det högt belägna kvarter A norr om kyrkan. Sannolikt sparades detta område vid omdaning av kyrkogården vid mitten av 1800-talet.

Utvidgningen av kyrkogården har sannolikt utförts i två etapper under 1800-talet, troligen i samband med uppförandet av kyrkan och under 1800-talets senare del. De båda utvidgningarna har sannolikt delvis nyttjats för kyrkogårdens allmänna områden. Den norra delen hade fram till 1960-talet utgjort det allmänna området med främst omärkta gravar formade som låga kullar bevuxna med vintergröna. Gravkullarna var omgivna av ängsmark som slogs två gånger per år. Denna del av kyrkogården kallas idag *gamla kyrkogården*.

Partiet av kyrkogården söder om kyrka grävdes om helt vid början av 1930-talet. Området fick nordsydligt orienterade raka gravrader avdelade med grusgångar. Några äldre gravvårdar sparades och placerades utmed omgärdningen. Denna del av kyrkogården kallas idag *Nya kyrkogården*.

Vid en studie av kyrkogårdens framväxt, såväl i arkiv som på plats, framgår att kyrkogården ursprungligen utgjorts av kvarter A och G till P vilka omgärdar kyrkan i norr, öster och söder. Den norra gränsen går mellan kvarter A och kvarter B – D där det förra kvarterets högre nivå och resterna av trädkransen är tydliga indikatorer av den ursprungliga norra avgränsningen. Kvarter B till F utgör utvidgningen vars distinkta form är tydlig på häradskartan från ca 1890. Benämningarna *gamla kyrkogården* och *nya kyrkogården* är sannolikt orsakade av flera faktorer, bl a att de södra kvarteren förändrades helt på 1930-talet – därav kan benämningen *Nya kyrkogården* ha skapats. Utvidgningens benämning som *Gamla kyrkogården* är dock något mer förbryllande. En tänkbar orsak till benämningen skulle kunna vara att man på 1930-



Ovan: Kyrkogården sedd från parkeringen i väster.
Nedan: Kyrkogårdens västentré med smidda grindar och murade grindstolpar, sannolikt tillkomna samtidigt som kyrkan. Nederst: Entrén i utvidgningen mot norr.



talet uppfattade utvidgningen som gammal, i förhållande till den omgjorda södra delen.

Grusgångarna söder om kyrkan och i de båda utvidgningarna i norr försvann sannolikt någon gång under 1970- och 80-talen.

Fornlämningar (skyddade av kulturminneslagens 2 kap)

Kölingared 16:1 – Hällristning i form av skålgropar på stenblock, sannolikt belägen på kyrkogårdsmuren.

Kölingared 68:1 – Naturföreteelse med tradition som offerkälla, belägen 0,5 km sydost om kyrkogården.

Övriga noteringar och påpekanden

Observeras bör att de på kyrkogården befintliga gravvårdar/stenar som inte återfunnits på den aktuella gravkartan har numrerats löpande vid kyrkogårdsinventeringens fältarbete (INR= inventeringsnummer).

Gravvårdar, stenar eller hållar inne i kyrkobyggnaden ingår inte i bevarandeplanen

Kyrkogården idag

Kyrkogårdens relation till omgivningen

Kölingareds kyrkby ligger vid Vällens norra spets där vägarna från Liared, Dalum, Fivlered och Mullsjö löper samman. Från sjön rinner ån Tidan åt öster genom en dalgång med betesmarker. På en höjdrygg norr om byn ligger herrgården Kölingsholm med omgivande ekdungar och stengärdesgårdar samt manbyggnad influerad av arkitekt Charles Emil Löfvenskiölds ritningar. Längre i söder finns även säteriet Årås.

Kyrkbyn består idag av några gårdar och villor längs landsvägen och i söder en kvarnanläggning. Kvarnen från 1800-talets andra hälft är i två plan, klädd med rödfärgad panel och täckt med enkupigt lertegel.

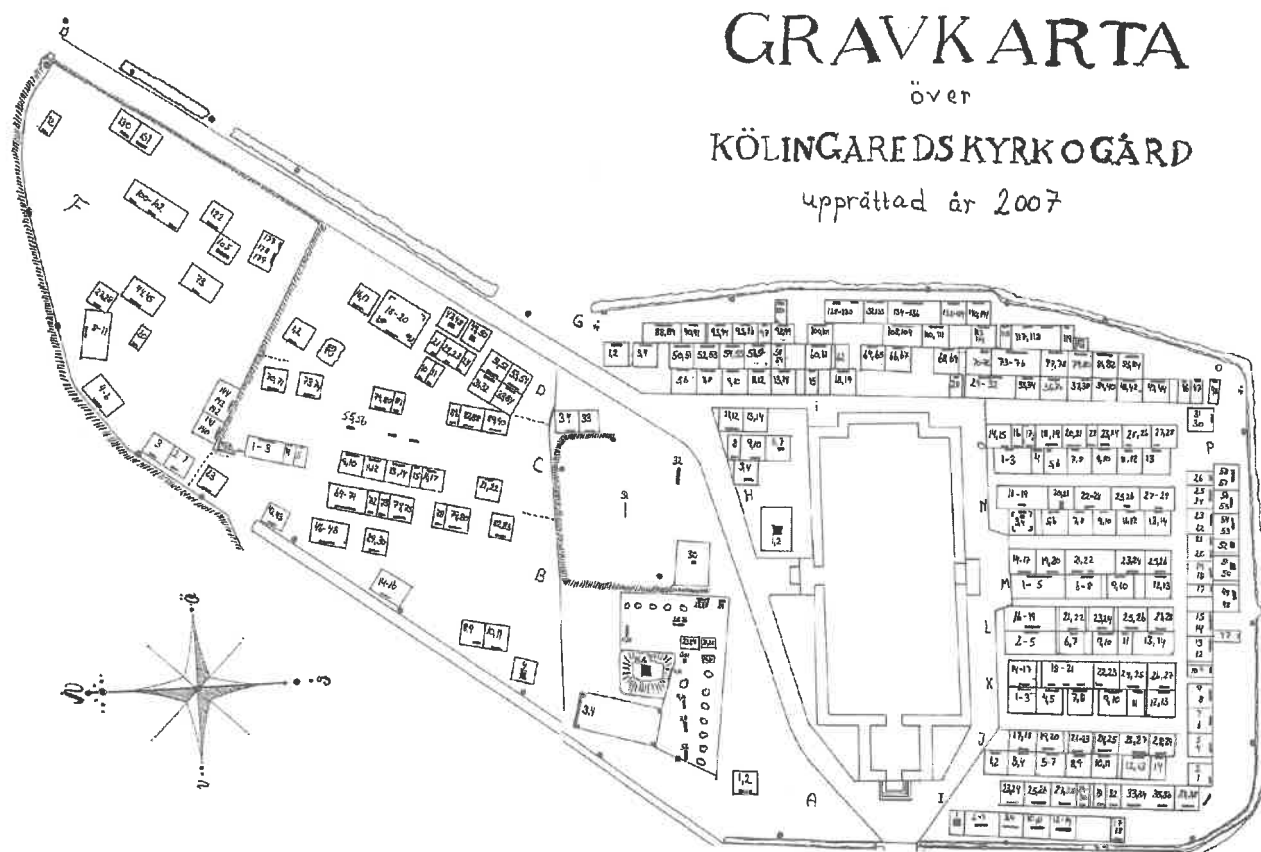
I byns västra ände ligger kyrka och kyrkogård på en kulle söder om vägen, kyrkplatsen med inramning av barr- och lövskogspartier. Den ligger i ett markant höjdläge ovanför ett vägskäl med beteshagar och öppen trädesmark med inslag av stengärdesgårdar i sluttningen.

Direkt sydväst om kyrkogården ligger den fd sockenstugan (i dag församlingshemmet) och i söder ett uthus (se beskrivning under Byggnader och andra anläggningar). Väster om kyrkogården ligger en grusad plan med parkering och en grusad gång mot församlingshemmet.



Ovan: Vägghållningssten belägen omedelbart väster om kyrkogårdens västra omgärdning. Stenen skymtar även i mitten av nedanstående bild.





Gravkarta över Kölingareds kyrkogård, 2007. Redvägs pastorats arkiv.

Avgränsning

Kölingareds kyrka ligger med koret åt öster i den södra och högst belägna delen av en oregelbundet formad kyrkogård. Mot nordväst, norr och öster vetter kyrkogården mot branta sluttningar, mot nordväst och norr en gräsbevuxen brant slänt och mot öster en delvis slybevuxen slänt mot beteshagar.

Runt hela kyrkogården löper en vällagd kallmurad stödmur av stora block och oregelbundna mindre stenar. Stödmuren är mot vägen i norr utförd i två nivåer. Kyrkogården har två grindförsedda entréer, vid kyrkans västentré i väster och utvidgningen mot norr, samt en enklare entré mot söder.

Entrén i väster har en dubbel smidesgrind mellan vita, spritputsade fyrkantiga stenstolpar avtäckta med röd plåt och krönta med stenklott. Entrén mot norr har en fint smidd dubbel grind från 1900-talet mellan gjutna stolpar avtäckta med fasade kalkstensplattor. Entrén mot söder består av en öppning i syrenhäcken och sex blocksteg infogade i stödmuren. Trappan leder till förrådsbyggnaden söder om kyrkogården.

Innanför stödmuren är en trädkrans av lind, kastanj och al. Trädkransen har äldre högvuxna träd, uppblandade med senare tillkomna lägre träd. Trädkransen runt den ursprungliga delen av kyrkogården är väl bibehållen, även inom den nuvarande kyrkogården, och kompletterad efterhand som kyrkogården har utvidgats. Mot öster och söder är buskar planterade mellan träden i omgärningen, utmed utvidgningen en barrhäck och i den ursprungliga delen en syrenhäck.

Kyrkogården är terrasserad i flera steg mellan den högre liggande ursprungliga kyrkogården och de båda utvidgning-

arna. Terrasserna har ca en meters nivåskillnad och är utformade som grästäckta branta slänter med undantag för ett parti mellan de två utvidgningarna där en murad stödmur markerar nivåskillnaderna. Ovanför stödmuren är en trappa med blocksteg. I utvidgningarna är slänten mot grusgången i öster gräsbevuxen.

Kyrkogården har ett enkelt gångsystem som utgår från västentrén runt kyrkan och kv H norr om koret och vidare norrut mot entrén i utvidgningen. Partiet söder om kyrkan med kv I-P har haft grusade gångar mellan kvarteren, vilka försvunnit under senare delen av 1900-talet. Grusgångar har sannolikt även förekommit mellan kv B, C och D i första utvidgningen och mellan kv E och F i den senaste utvidgningen. Grusgången från kyrkan till norra entrén sluttar brant och slänten upp mot kvarteren i utvidgarna blir allt brantare ju längre norrut den kommer. Grusgångarna på kyrkogården är i sin helhet grusade.

Kyrkogården är till övervägande del grästäckt med undantag för gångarna, Westfeltska gravfältet i kv A samt fyra ytterligare gravar med grusbädden bevarad.



Byggnader och andra anläggningar

Kölingareds nyklassicistiska salskyrka från 1850 består av ett långhus med fullbrett kor med en rak utbyggd sakristia i öster. Långhusets mittportaler har vindfång. I väster är ett torn med lanternin.

Fasaderna på långhus, torn och sakristia har grov vitkalkad puts, mittportarna har slätputsade omfattningar med profilerade ytterkanter. Den fyrkantiga lanterninen är klädd med vit locklistpanel och har spetgavlar. Långhus, torn och sakristia har tegeltak och lanternin plåttak.

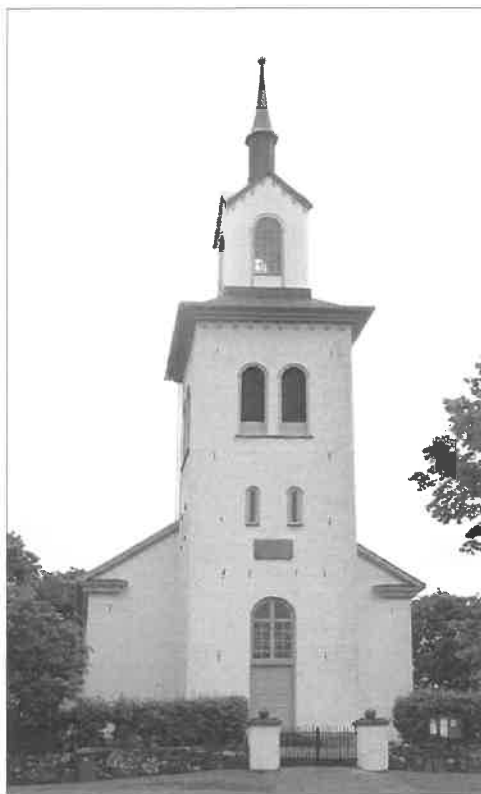
Församlingshemmet ligger omedelbart sydost om kyrkogården. Byggnaden är försedd med gul träpanel och har frontespis med pulpettak på baksidan och en veranda på framsidan. Byggnaden är uppförd under 1800-talet som sockenstuga och tjänade en period som ålderdomshem. Idag är den församlingshem och bibliotek.

Den rödfärgade uthusbyggnaden söder om kyrkogården rymmer torrdass och förråd. Här påträffades vid inventeringen delar av gravvårdar i kalksten

En väghållningssten står uppställd utmed västra omgärdningen i höjd med norra delen av den ursprungliga kyrkogården. Stenen är ca 1 m hög och har inskriptionen 1/8 MT Ryet 1076 ← inhuggen (se foton s 14).

Ovan: Trappa i kyrkogårdens södra omgärdning. Nedan: Stödmur mellan övre och nedre utvidgningen samt terrasseringen mot gången i östra delen av utvidgningen. Nederst till vänster: Församlingshemmet sydväst om kyrkogården.





Ovan: Kyrkan sedd från väster. Nedan: Kyrkstallet söder om kyrkogården. Nederst: Det WestfELTSka gravfältet norr om kyrkan med flera av kyrkogårdens äldsta gravvårdar.



Kyrkogårdens disposition

Kyrkogården är indelad i 16 kvarter benämnda A-P med kv A omedelbart norr om kyrkan, kv B, C och D i den första utvidgningen samt kv E och F i utvidgningen längst i norr.

Kvarter G är beläget utmed hela den ursprungliga kyrkogårdens östra del och kv H omedelbart norr om koret. Kvarter I-O är belägna söder om kyrkan, från väster mot öster, och består av två gravrader i nordsydlig riktning. De två gravraderna i kv P sträcker sig utmed hela den södra omgärdningen.

Kvarter A skiljer sig markant från de övriga då detta kvarter främst består av större, familjeanknutna gravanläggningar som sannolikt tidigare varit grusade i sin helhet. Övriga kvarter norr om kyrkan består främst av nordsydligt orienterade gravrader. Dock förekommer i kv D två större gravanläggningar likt dem i kv A (se foto s 19).

Anmärkningsvärt är att kyrkogårdens mest påkostade gravvårdar ligger norr om kyrkan. Kanske återspeglas här herrgårdssocknens Kölingared där bygdens adel och välbeställda storbönder valt sina vilorum på en avskild del av kyrkogården.

Söder och öster om kyrkan är kyrkogården väl ianspråktagen med gravvårdar. Kv A norr om kyrkan har åtskilliga gravvårdar medan större områden av kvarteret saknar gravvårdar helt.

Kyrkogårdens utvidgningar i norr har glest spridda synliga gravvårdar.

Gravvårdarna i kv A är orienterade mot söder, i kv B mot nordost, kv C mot sydväst, kv D mot sydost, kv E mot norr och kv F mot öster. I kv G är gravvårdarna orienterade mot väster och i kv H och I mot öster. Kvarter J-O har vardera två gravrader i nordsydlig riktning med gravvårdarna ställda rygg mot rygg. Slutligen har kv P samtliga gravvårdar orienterade mot norr.

Kyrkogårdens äldsta gravvårdar återfinns i kyrkogårdens ursprungliga del, främst i familjens Wästfelts gravanläggning i kv A där den äldsta gravvården är daterad till 1819. Av kyrkogårdens 236 gravvårdar är 11 tillkomna under 1800-talet och ca 24 är tillkomna under 1900-talets första tre decennier. 35 gravvårdar, eller ca 14 % är alltså tillkomna före år

1930. De yngre gravvårdarna är främst belägna i kvarteren söder om kyrkan och i utvidgningarna i norr. Kyrkogården har 34 gravvårdar som anger sammanlagt 26 gårdsnamn, bl a förekommer gårdarna Fårekulla, Stockared, Tåhult, Söre, Starrebo och Vråna mer än en gång.

Gravvårdskaraktärer

Kyrkogården har flera gravvårdar som anger yrke/titlar. 12 % av kyrkogårdens 236 gravvårdar, 29 st, har 26 olika titlar, av dem är sju relaterade vardera till militärväsendet och jordbruket, fem till kyrkan, sex till hantverk och småindustri, tre till skolan och en till handel.

I stora drag återspeglas gravvårdarnas titlar och gårdsnamn mycket av den stora skogsbygdssocknens liv och verksamhet, främst under sent 1800-tal och 1900-tal. Bl a framträder de många ensamgårdarnas bondefamiljer, ådalar-nas kvarnar och sågar och de fåtaliga men stora herresätenas betydelse på kyrkogården.

Titlar som lantbrukare, hemmansägare och godsägare bär vittnesbörd om Kölingared som en jordbrukssocken. Kyrkogården har två gravvårdar med titeln lantbrukare, på gravplats H 1-2 med inskriptionen *Amalia Andersson 1826-1949 Du föddes icke för att dö men för att vitare än snö få bäras ovan stormars brus på örnavingar. / Märta Andersson 1902-1989. / Lantbrukaren Anders Andersson 1864-1956 maka Emma Kristina 1859-1944 Dottern Ragnbild 1900-1945 Gölen samt på gravplats H 8-9 med inskriptionen Lantbrukaren J F Gunterberg fr Ingared 1844-1919 hans maka Anna Charlotta f Larsson 1849-1888. Gravvårdarna har gårdsnamnen Ingared respektive Gölen.*

Titeln hemmansägare återfinns på två gravvårdar med gårdsnamnen Torpa respektive Hallen.

Godsägare återfinns på tre gravvårdar varav en är belägen i familjen Wästfeldts gravfält och har inskriptionen *Godsägare Eric Wästfeldt 1874-1926*. Titeln är även kopplad till B 3-4.

Militärväsendet är på Kölingareds kyrkogård framförallt kopplat till herrgårdarna och högre ståndsfamiljerna och återfinns främst i familjen Wästfeldts gravfält på gravvård A 7-8 i form av titeln kapten och på gravvård A 5-6 med titeln ryttmästare. Titeln överstelöjtnant återfinns på två gravvårdar i samma gravfält, på gravvård A 23-4 och A 25-6. Den senare har följande inskription: *Åt minnet af hulda föräldrar överste lieutnanten och riddaren af KSO wälborne herr Adolph Fr Westfeldt och dess kära maka Margareta De Frese Af tacksamma barn år 1833.* På gravvård 63 i kv B återfinns titeln major.

Kyrkan är representerad genom titeln komminister som återfinns på gravvård N 3-4 med inskriptionen *Komminister Karl Johan Lanner Av församlingsbor i Kölingared och Fjflered.* Titeln kyrkvård återfinns på tre gravvårdar vilka samtliga är senare tillkomna och ligger i kv G och D. Titeln kyrkvaktmästare återfinns på ytterligare en senare tillkommen gravvård i kv O. Titeln organist återföljs av titeln folkskollärare på den ovanligt utformade gravvården I 1 (se beskrivning nedan) med inskriptionen *EOR Lidén organist och folkskollärare i Kölingared 1906-1941 familjegrav.*

De skolanknutna titlarna är fyra till antalet med två folkskollärare som förutom den ovan nämnda återfinns bl a på



Överst: Gravvård H 1-2 med en ovanlig utformning och gårdsnamnet Gölen. Ovan: Gravvård H 8 med titeln lantbrukare och gårdsnamnet Ingared. Nedan: Gravvård B 4 med titeln godsägare.





Ovan: Gjutjärns kors med titeln ryttmästare på gravvård A 5-6. Ovan till höger: Tre gravvårdar på gravplats A 25-6 bl a med titeln löjtnant. Nedan: Gravvård N 3-4 med titeln komminister samt stenram med grusbädd. Därunder: Den säregnet utformade gravvården på plats I 1 och med titlarna organist och folkskollärare. Nederst: Gravvårdarna D 24 och D 11 m fl.



gravvård D 24 med inskriptionen *Folkskoleläraren F G Sjölander 1836-1925 UPP 14:13 hans maka f Kjelling 1845-1930 1 KOR 15:54*. Sjölander skall ha varit den förste stationerade läraren i församlingen. En av kyrkogårdens två kvinnliga titlar vittnar om skolväsendet genom titeln lärarinna som återfinns på gravvård D 11. Den andra kvinnliga titeln barnmorska lokalhistoriskt sett en av bygdens nyckelpersoner. Barnmorskans gravvård är D 47-8.

Andra näringar t ex hantverk speglas genom garvare på gravvård D 49-50, murare på gravvård G 95-6, skräddarmästare på gravvård G 132-3 och sotaremästare på gravvård B 42-3. Om socknens utbredda handelsverksamhet runt sekelskiftet 1900 vittnar titeln handlande på gravvård H 3-4. Gravvård G 48 har en mer ovanlig titel: *Skulptören mm Josef Andersson 1836-1926 Wråna*.

De större herrgårdarna i socknen nämns, som ovan antytts, på flera gravvårdar. Kölingsholm representeras bl a genom familjen Pfeiffs grav A 31 i kv A med inskriptionen *Här vilar Kammarherren friherre Joh. Adolf Pfeiff 1783-1837 Omgiven av älskade anförige för vilkas väl han värkat Gud din barmhärtighet är stor och jag hoppas på dig evinnerlig*. Titeln kammarherre återfinns även på gravvård A 1-2 från mitten av 1900-talet. Av kyrkogårdens 29 förekomster av titlar återfinns åtta, 27 %, i familjens Wästfeldts gravfält norr om kyrkan och sammanlagt 10 titlar, 34 %, kan härröras till högreståndsgrovar på kyrkogården. Såväl titlarna som dess stora andel inom kyrkogården och inskriptionerna i sig vittnar om Kölingared som en herrgårdssocken.

Även titeln direktör på gravvård A 17-8 och arbetschef på gravvård A 17-8 och med inskriptionen *Arbetschefen CJA Westfelt 1873-1935 Malla Wästfeldt f Westfeldt 1878-1977*





Järnvägsbyggare reste vården kan hänföras till denna kategori. Inskriptionen på den senare gravvården minner även om järnvägsbyggandet i landet i stort.

På landsbygdskyrkogårdar kombineras i regel gravvårdar över den jordägande befolkningen under 1800-talet och tidigt 1900-tal. En mycket stor del av invånarna märk sällan på kyrkogårdarna. Det är framför allt de som inte ägde jord och som oftast var fattiga, t ex flertalet torpare, backstugsitare, arbetare, drängar, pigor och ensamstående kvinnor med eller utan barn. Dessa begravdes främst på allmänna områden utan köpta gravplatser. Graven markerades ofta bara med en gravkulle, ibland även med ett träkors eller en bräda som dock efterhand multnade ned.

Det allmänna området på Kölingareds kyrkogård har sannolikt legat på utvidgningarna från 1800-talets senare del. Kyrkogården har få gravvårdar som kan indikera en entydig plats för det allmänna området men två mindre gravvårdar med enstaka gravsatta i kv F, gravvård 18-21 och 109, kan eventuellt markera återstoder av radbegravningar.

Kyrkogården har ett stort antal gravvårdar tillkomna efter år 1930. Dessa är i allmänhet enhetligt utformade med låga och breda stenar, alternativt låga och smala eller som kvadratiska mindre hållar, ibland med nyklassicistiska drag och stiliserade dekorationer. Denna typ av gravvård återfinns spridd över hela kyrkogården och dominerar främst utvidgningarnas kv B, C, D, E och F. De förekommer även frekvent i kvarteren söder och öster om kyrkan. Exempel är gravvårdarna B 82-3, D 39-40, D 18-20, F 2, F 124, G 29-33 samt M 2-5. Det var inte ovanligt att gravar med vårdar av denna typ försågs med stenram och grusbädd som i några fall fortfarande är bibehållna idag såsom är fallet i gravvård D 18-20 i kv D. Gravvårdar av denna typ har inte sällan titlar och gårdsnamn.

Gravvårdarna tillkomna före år 1930 är i allmänhet mer variationsrika, ofta markerande familje- och klasstillhörighet såväl som genom titlar och gårdsnamn som genom deras utformning. Gravvårdarna är tillkomna i en tid präglad av ett hierarkiskt system samtidigt som det sena 1800-talets omvälvande industrialism medförde att nya pengar blandade med gamla i samhället, något som även är synligt på många kyrkogårdar med allt mer påkostade gravanläggningar.



Överst till höger: Gravvård H 34 med titeln *handlanden*. Ovan till vänster: Gravvård G 48 med titeln *skulptören*. Ovan: Gravvård F 20. Nederst: Gravvård F 109. De båda gravvårdarna nedan och ovan har en trolig koppling till ett område i kv F som tidigare sannolikt utgjort ett allmänt område.



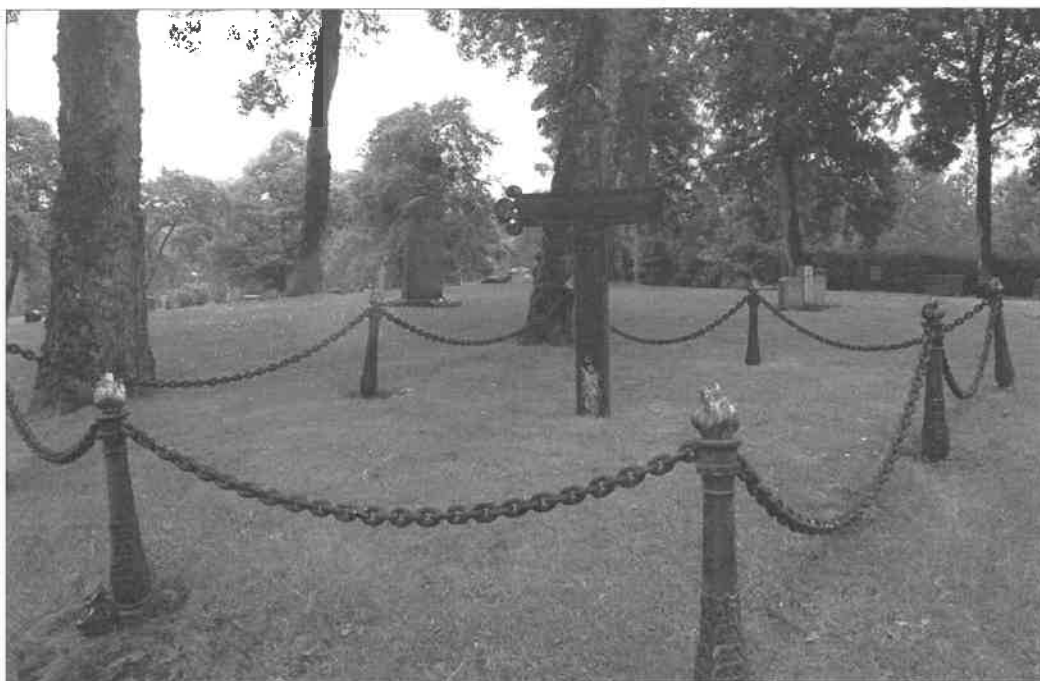


Ovan: Gravvårdar tillkomna efter 1930 och med karakteristiskt låg bred utformning. Flera av dem var ursprungligen försedda med stenram och grusbädd. Nedan: Två låga smala gravvårdar från början av 1900-talet. Nederst: Exempel på höga smala gravvårdar från tiden före 1930.



Denna typ av gravvårdar återfinns på Kölingareds kyrkogård främst i kv F, G och H men även i kvarteren söder om kyrkan. Gravvårdarna varierar i utformning: Exempelvis finns en stiliserad svart obelisk på gravplats F 8-11, en pole-rad svart högre st granitvård på gravplats H 8-9, stiliserade obelisker med bladornament på gravplatser G 1-2 och 3-4. Goda exempel är även en låg, rundad liten sten på gravplats G 62, en ljus sandstensvård med naturinspirerade eckblad i lågreliet på gravplats O 7-8 och en fint dimensionerad sten med rundad överdel och grovhuggen sockel på gravplats O 11-12, N 3-4 och N 26-7. Ståtliga exempel på dessa vårdar





Ovan: Den mycket påkostade gravvården A 30. Järnkorsen är daterad 1824 och är rest över en kvinna. Korset är omgärdat med kätting mellan gjutna järnpollare. Nedan: En representativt utformad monumentvård, rest bl a över en kvinna, på gravplats P 50-1. Gravvården är daterad 1861 och har en personlig och ovanlig utformning och inskription.

är också en starkt stiliserad obelisk på gravplats N 16-9 och två svarta högresta stenar med polerad framsida på gravplatserna K 18-21 och K 14-7 (se foto s 21).

Bland de mer ovanligt utformade vårdarna på kyrkogården är gravvård I 1 med sin fyrkantiga granitlåda med utskjutande lock väl värd att nämna (se foto s 19). Samma gäller gravvård P 50-1 vars kraftiga kors på hög dubbel sockel och med inskriptionen *Annicka Abrahamsdotter f på Matiseryder 1781 d på Hiared 1861 Christus är mitt lif och döden är min vinning. / Jacob Lundstedt f på Skeppsholmen 1777 d på Hiared 1854 Jag hafver kämpat en god kamp, jag hafver fullbordat loppet, jag hafver hållit trona. / Du hört vår bön, ty du är god o Gud men sist jag ber, med ... våra silver van läggas*, är särskilt intressant såväl vad gäller ålder, utformning och inskription.

Strax öster om Wästfelts gravanläggning återfinns ett gjutet järnkors på plats A 30 med tidigt exempel på en omgärdning i form av en kätting fäst mellan gjutna järnpollare. Korset är rest över två kvinnor och har inskriptionen *Charlotta Oxehufvud f Bonde 1768-1824 och Elisabeth Oxehufvud 1804-1829*. Gravvård J 1-2 norr om koret är utformad som en stiliserad urna på fyrkantig hög sockel utförd i svart bergart (se bild s 18).

Det Wästfeltska gravfältet, som det kallas, utgör större delen av kvarter A, norr om kyrkan. Den stora anläggningen har till stora delar bibehållen grusbädd och ca 14 gravvårdar. Tio grovhuggna röda kalkstenar är lagda inom gravfältet, sannolikt som någon form av gångstenar. Gravarna är tillkomna från 1817 fram till 1998 då ett gjutet järnkors tillkom.





Ovan: Gravvård A 11-2 i Westfeltska gravanläggningen och med titeln stallmästare. Nedan: Gravvård O 7-8 med fint skulpterade ekblad på granitvården.



Övervägande del av gravvårdarna består av större och mindre hällar som ligger i gruset. Hällarna består av tre polerade granithällar, A 23-4, A 21-2 och a 19-20, och en marmorvård utformad som en uppslagen bok, A 7-8. En tunn och hög vård i röd kalksten på gravplats A 25-6 är daterad till 1833. I närheten av denna, på gravplats A 27-8, står en hög bred grovhuggen granitvård daterad till 1935. På gravplats A 17-8 återfinns ytterligare en grovhuggen granitvård. På gravvård A 5-6 är en stiliserad obelisk och söder om denna en låg bred, senare tillkommen, vård på gravplats A 1-2.

Två av gravfältets gravvårdar, förutom den senaste på plats A 29, är utformade som kors. Gravvård A 7-8 har ett stort gjutet järnkors och rester av en nu borttagen stenram. Öster om denna återfinns A 15-6 med ett stenkors på hög sockel som kröner en grästäckt hög. Denna hög döljer sannolikt ett gravvalv med en sten över entrén, A 11-2, med inskriptionen *Här hvilar Stallmästare Carl Eric son Wästfeldts kära maka Maria Ulrica Tigerstedt f i Finland och Nyland Län på Säteriet Söderkulla 1771 död på Stockared 1819 Den hvars minne här är förvarad har under sin lefnad uppfyllt en Kristus och makans plückter med ett nit som förvissar oss att hon derföre redan fått emotaga belöningen.*



Sammanfattande kulturhistorisk karakterisering

Kölingareds ursprungligen medeltida kyrkplats omfattar sockenkyrka (nybyggd 1850) och kyrkogård, samt fd sockenstuga (1800-tal), i dominerande höjdläge i ett agrart kulturlandskap.

Det är en utpräglad sockenkyrkogård, idag starkt präglad av 1800- och tidigt 1900-tal, framhävd av kyrkans nyklassicistiska exteriör. Viktig är en välbevarad omgärdning med murar (stödmurar), tidstypisk huvudentré med stenstolpar och smidesgrind - samt högvuxen trädkrans (främst lind och kastanje). Karaktärsdrag är även terrasseringar i norr samt kvartersindelning och resterande grusgångar och grusade ramgravar.

En äldre kärna med två utvidgningar (1850-1900) har skapat kyrkogårdens långsmala form. Här återspeglas bl a en social indelning av områden, dels med en utpräglad högreståndsmiljö (kv A och H), dels spår av ett allmänt område med radgravar (kv B och F) på utvidgningen.

Kärnans mycket välbevarade norra del inrymmer den herrgårdspräglade högreståndsmiljön, bl a det monumentala Westfeltska gravfältet med sammanhängande grusgravar. Här finns åtskilliga goda exempel på representativa 1800-talsvårdar, fr o m 1820-talet, t.ex. en ståtlig gjutjärnsvård, en kvinnovård av genushistoriskt intresse från 1824. I övriga delar dominerar tidstypiska, ofta enklare utformade vårdar från 1900-50.

Gravvårdarnas gårdsnamn och titlar återspeglar agrarsamhällets utveckling under 1800- och 1900-tal i den förr folkrika stora skogsbygdssocken; bl.a. med de många bondefamiljerna, kvarnar och sågar och de dominerande herresäten som präglat bygden.

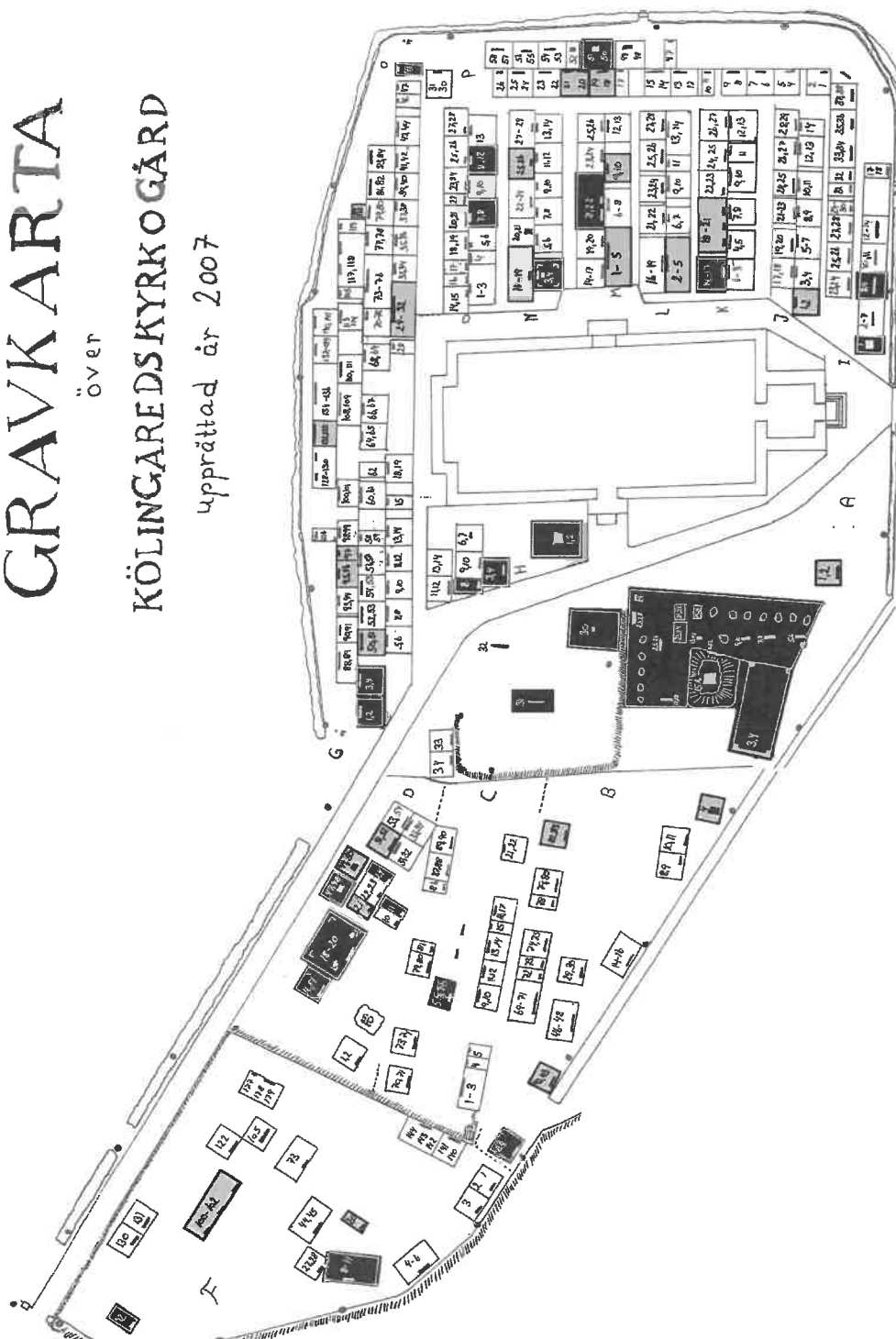
Den successivt framvuxna kyrkogården är en väl sammanhållen helhetsmiljö med stora kulturhistoriska kvaliteter, mycket stora i den ursprungliga norra delen.

GRAVKARTA

ÖVER

KÖLINGAREDS KYRKO GÅRD

upprättad år 2007



Förändringar på kyrkogården
kräver tillstånd från
Länsstyrelsen enligt
4 kap kulturminneslagen.

KÖLINGAREDS KYRKO GÅRD

Vårdar och gravanordningar

1: ■ Markeringen avser gravanläggningar med gravvårdar och gravanordningar av *mycket stort kulturhistoriskt värde*. Som gravanordningar räknas t ex stenar, grusbäddar, gravstaket, gravhållar, gravvård o d. Det är av största vikt att dessa gravar/gravanordningar bevaras och vårdas för framtiden och inte försvinnas.

2: □ Markeringen avser gravanläggningar med gravvårdar och gravanordningar av *stort kulturhistoriskt värde*. Som gravanordningar räknas t ex stenar, grusbäddar, gravstaket, gravhållar, gravvård o d. Dessa gravar/gravanordningar bör bevaras och vårdas för framtiden och inte försvinnas.

Kulturhistorisk karakterisering

Kölingareds ursprungligen medeltida kyrkplats omfattar sockenkyrka (nybyggd 1850) och kyrkogård, samt fd sockenstuga (1800-tal), i dominerande höjdläge i ett agrart kullandskap.

Det är en utpräglad sockenkyrkogård, idag starkt präglad av 1800- och tidigt 1900-tal, framländ av kyrkans nyklassicistiska exteriör. Viktig är en välbevarad omgärning med murat (stodmur), tidstypisk huvudentré med stenolpar och smidesgrind - samt högvuxen träkrans (främst lind och kastanje). Karaktärsdrag är även terrasseringar i nord samt kvartersindelning och resterande grusgångar och grusade ramgravar.

En äldre kärna med två utvidgningar (1850-1900) har skapat kyrkogårdens långsmala form. Här återspeglas bl a en social indelning av områden, dels med en utpräglad högre ståndsmiljö (kv A och H), dels spår av ett allmännare område med radgravar (kv B och F) på utvidgningen.

Kärnans mycket välbevarade norra del inrymmer den herrgårdspräglade högre ståndsmiljön, bl a det monumentala Westfölska gravfältet med sammanhängande grusgravar. Här finns åtskilliga goda exempel på representativa 1800-talsvårdar, fr o m 1820-talet, t ex en ståtlig gruvstuvvård, en kvinnovård av genushistoriskt intresse från 1824. I övriga delar dominerar tidstypiska, ofta enkla utformade vårdar från 1900-50.

Gravvårdarnas gårdnamn och tidlar återspeglar agrarsamhällets utveckling under 1800- och 1900-tal i den förr folkrika stora skogsbygdssocken; bl a. med de många bondefamiljerna, kvarnar och sägar och de dominerande herresäten som präglar bygden.

Den successivt framvuxna kyrkogården är en väl sammanhållen helhetsmiljö med stora kulturhistoriska kvaliteter, mycket stora i den ursprungliga norra delen.

Att särskilt tänka på i förvaltning av kyrkogården:

- Kyrkan och den medeltida kyrkplatsen har ett framträdande läge i landskapet.
- Kyrkogårdens stödmurar med entréer och trädkrans ger den en ålderdomlig karaktär.
- Kyrkogårdens variationsrika gravvårdar med lång kontinuitet.
- Gravomgärdningar i järn, sten och med grusbädd.
- Gravvårdar med kulturhistoriskt värde.
- Eventuellt kompletterande anläggningar skall utformas med en karaktär och struktur som knyter an till kyrkogårdens befintliga.

kv	nr	beskrivning	p	1/2	årtal	text	titel	vårdnamn	skador	åttärder
A	5-6	hög smal svart silicerad obelisk på ljus sockel, delar en rest av stenram m förhöjda hörnstenar i bakkant med A 7	x	1	1879	Ryttmästare Gustaf Wäsfeldt 1804-1879 dess maka Märtha Wäsfeldt f Wik 1807-1882.	ryttmästare			
A	7-8	gjutjärnskors på låg sockel, delar en rest av stenram m förhöjda hörnstenar i bakkant med A 5-6.	x	1	1861/ 1929	Kapten Olof Soop 1814-1861 och hans maka Mathilda Wäsfeldt 1835-1929. Direktör Ivar Wäsfeldt 1873-1961 hans maka Elsa Wäsfeldt 1879-1938	kapten			
A	17-8	Hög bred grovhuggen ljus granit m kvadratisk inskriptionsfält.	x	1	1938		direktör			
		gjutjärnspollare kröna av silicerade eldslågor och kätting däremellan gräsbädd gjutjärnskors med ett flertal ursmyckningar. Mor och dotter.	x	1	1824	Charlotta Oxenbushud f Bonde 1768-1824 / Elisabeth Oxenbushud 1804-1829			gjutet järnkors, kätting mellan gjutna pollare, rostskador	om målning, regelbunden översyn
A	29	järnkors m trepasslut i korsändarna.	x	1	1998	Marie Louise Wäsfeldt 1909-1998.				
A	27-8	hög bred grovhuggen ljus granit.	x	1	1935	Arbetschefen CJA Wäsfeldt 1873-1935 i alla Wäsfeldt f Wäsfeldt 1878-1977 järnvägsarbetare reste värden. Att minnet af hundra föräldrar öfverste lieutenanten och riddaren af KSO wälbörne herr Adolph Fr Wäsfeldt och dess kära maka Margareta De Frise Af tackesamma barn år 1833.	arbetschef			
A	25-6	Hög bred tunn röd kalkstensvård av empiretyp.	x	1	1833		överstelöjtnant riddare av KSO			
A	23-4	röd kalkstenhäll på stenram.	x	1	1919	Överstelöjtnanten vid Westgöta Regemente Th G:son Wäsfeldt 1839-1923 hans maka Maria Wäsfeldt f Wäsfeldt 1842-1919.	överstelöjtnant			
A	21-2	röd granithäll.	x	1	1947	Carl Allan Wäsfeldt 1881-1947 Makam Hildur f Wallenquist 1900-1996.				
A	19-20	röd kalkstenshäll.	x	1	1926	Godsägare Eric Wäsfeldt 1874-1926.	godsägare			
A	11-2	låg bred ljus kalksten m rundad överdel - graven ligger under kullen bakom stenen.	x	1	1819	Här hvilat Stallmästare Carl Eric son Wäsfeldts kära maka Maria Ulrica Tigerstedt f i Finland och Nyland Län på Säteriet Söderkulla 1771 död på Stockared 1819 Den hvars minne här är förvarat har under sin lefnad uppfyllt en christus och makans pliketer med ett nit som förnissat oss att hon dertill redan fått emotaga belöningen	stallmästare	Stockared		
A	15-6	svart granitkors på hög sockel placerat på grästäckt kulle.	x	1	1880-tal	Jag är uppståndelsen och livet Joh 11:25 Wäsfeldtska familjegraven INR 7 är placerad för nedgången till grankoret därunder.				
A	13-4	röd kalkstensliggare.	x	1	1886					

kv	nr	beskrivning	p	1/2	årstal	text	titel	gårdsnamn	skador	åtgärder
A	9-10	häll i vit marmor huggen som en öppen bok - något vinklad.	x	1	1880-tal				marmorhäll vitrad och svårsläst	konservator, ev i fyllning av text, regelbunden översyn
A	3-4	låg bred svart granit krönt av kors med den bakre delen av en tidigare stenram m förhöjda hörnstenar.	x	1	1926	<i>Elof Stenck 1818-1885 Hedvig Stenck f Rudbeck 1833-1888 Henri Stenck 1855-1895 Ebba Stenck f Eklund 1861-1926.</i>				
A	31	hög bred röd kalkstensvård av empiretyp.	x	1	1837	<i>Här vilar Kammarherren friherre Joh. Adolf Pfejff 1783-1837 Omgiven av älskade anhörige för vilkas väl han väntat Gud då barnbarnstidigt är stor och jag hoppas på din minnelse.</i>	kammarherre friherre			
B	63	svart vinklad delvis polerad liggare.			1921/1940		majoren		påväxt	rengöring
C	55-6	halvhög smal oregelbunden m polerad front på låg sockel.	x	1	1891/1928	<i>Herman Andersson 1837-1928 hustrun Ewa Gustava 1832-1891</i>			påväxt	rengöring
D	11	låg smal röd granit på rest av stenram. Kvinna.			1930		lärarinnan		påväxt	rengöring
D	16-7	halvhög bred ljus granit m klassicistiska detaljer på låg rest av stenram.	x	1	1939	<i>Sjölärares J A Josefson 1850-1899 Emma Josefson 1849-1939.</i>	slöjdläraren		påväxt	rengöring
D	18-20	rundad stenram m hörnstenar grusbädd och låg bred röd granitvård samt två liggare.	x	1	1900 ca	<i>Svanite Kjellins familjegrav. Liggare: Sven P Kjelling 1902-1985.</i>				
D	24	halvhög bred mörk granit.	x	1	1925	<i>Folkskoleläraren F G Sjölinder 1836-1925 UPP 14:13 hans make f Kjelling 1845-1930 1 KOR 15:54. Han skall ha varit den förste stationerade läraren i församlingen.</i>	folkskoleläraren			
D	47-8	vinklad liggare i ljus granit			1938		fd barnmorskan			
F	8-11	hög smal svart stilerad obelisk på ljus sockel.	x	1	1918	<i>David Andersson starrebo 1840-1931 hustrun Charlotta Andersson 1840-1918 Familjegrav Barnen Ida Karl Anna Erlek.</i>		Starrebo	påväxt	rengöring
F	92	låg smal svart tunn granitsten på låg sockel. Kvinna. Bra läge.			1912	<i>Klara Nilsson 1880-1912</i>				
G	1-2	halvhög smal stilerad obelisk på låg sockel.			1924	<i>Johan Josefsson 1872-1953 Tekla Josefsson 1869-1924 Gunnered</i>		Gunnered		
G	3-4	halvhög smal stilerad obelisk på låg sockel.			1916	<i>Levin Larsson 1841-1926 och hans make Sofia Larsson 1840-1916 fr Bäckanäs Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall icke dö evigheten.</i>		Bäckanäs		

kv	nr	beskrivning	p	1/2	årtal	text	titel	gårdsnamn	skador	åtgärder
G	48	låg smal röd granit		1	1924	<i>Skulptören mm Josef Nadersson 1839-1924 Wråna</i> <i>Amalia Andersson 1826-1949 Du föddes icke för att dö</i> <i>men för att vitare än snö få bäras ovan stormars brus på</i> <i>örnvingar. / Märta Andersson 1902-1989. /</i> <i>Lantbrukaren Anders Andersson 1864-1956 maken</i> <i>Emma Kristina 1859-1944 Dottern Ragnbild 1900-</i> <i>1945 Gölen.</i>	skulptören mm	Wråna	påväxt	rengöring
H	1-2	urna på fyrkantig sockel på grusbädd.	x	1	1944		lantbrukare	Gölen		
H	3-4	halvhög smal svart granit m polerad		1	1910		handlande		påväxt	rengöring
H	8	hög smal svart granit m polerad	x	1	1888	<i>Lantbrukaren J F Gunterberg fr Ingared 1844-1919</i> <i>hans maka Anna Charlotta f Larsson 1849-1888.</i>	lantbrukare	Ingared	påväxt	rengöring
I	1	fyrkantig lådformad svart granit.	x	1	1941	<i>EOR Lidén organist och folkskollärare i Kölingared</i> <i>1906-1941 familjegrav. På lockst: Helga Lidén f Thorell</i> <i>1890-1982 Oskar Lidén 1880-1948. En begravnen</i> <i>skall ha skrivit om Kölingareds historia.</i>	organist		påväxt	rengöring
I	8-9	halvhög smal trekantig på låg sockel		1	1937	<i>Claes Olsson 1855-1937 busstrun Ida 1860-1937</i> <i>Askåsen</i>	folkskollärare	Askåsen		
K	14-7	hög smal svart m polerad front och låg sockel.		1	1922			Walshalla	påväxt	rengöring
N	3-4	tunn stenram grusbädd halvhög smal ljus granit m rundand överdel o liggare framför.	x	1	1910	<i>Komminister Karl Johan Lanner Av församlingsbor i</i> <i>Kölingared och Fifered. Liggare: Sixten 1896-1910</i> <i>Ingrid 1894-1983 Stina 1893-1985.</i>	komminister			
O	7-8	hög bred grovhuggen m eckblad i lågrelief på låg sockel.	x	1	1914	<i>Martin Adolf Persson 1870-1921 Alma Josefina 1870-</i> <i>1920 fr Söne.</i>		Söne	påväxt	rengöring
O	11-2	halvhög smal svart granit m polerad framsida rundad överdel och ljus sockel		1	1911/ 1937	<i>Per Johansson 1848-1937 Augusta Johansson 1848-</i> <i>1912 Gunnarred</i>		Gunnarred		
P	50-1	litet stenkors på hög dubbel sockel, ljus granit. Ö sidan. Delar till värden ligger i uthuset/förrådet.	x	1	1854	<i>Annicka Abrahamsdotter f på Malisryder 1781 d på</i> <i>Hiared 1861 Christus är mitt lif och döden är min</i> <i>sanning. / Jacob Lundstedt f på Skeppsholmen 1777 d</i> <i>på Hiared 1854 Jag hafver kämpat en god kamp, jag</i> <i>hafver fullbordat löppet, jag hafver hållit tröna. / Du bort</i> <i>vär bon, ty du är god o Gud men sist jag ber, med ...</i> <i>våra siber van läggas</i>		Hiared	påväxt	rengöring
A	1-2	låg bred svart granit på låg sockel.		2	1946	<i>Kammarherre C:son Wäsfelt 1844-1929 Elnabeth</i> <i>Wäsfelt f Blidberg 1861-1940</i>	kammarherre			
B	4	röd granitliggare		2		<i>Godsägare H J Holmgren Årås</i>	godsägare	Årås	påväxt	rengöring
B	42-3	låg smal röd granit på låg sockel		2	1947		sotarmästare		påväxt	rengöring
B	78	låg smal lju sgranit m svartmålad detaljer. Kvinna		2	1942					

kv	nr	beskrivning	p	1/2	årtal	text	titel	gårdsnamn	skador	åtgärder
B	82-3	låg halvbred svart granit på låg sockel		2	1931			Stenshaga	påväxt	rengöring
D	51-2	halvhög smal ljus granit m rundand överdel.		2	1938		kyrkvärd			
D	49-50	vinklad liggare i ljus granit		2	1917		fd garvare			
D	21	liggare		2			Kyrkvärd			
F	20	låg smal svart tunn granitsten på låg sockel. Kvinna		2	1918	Enni Knall 1900-1918 Flärekulla		Flärekulla		
F	100-2	låg bred svart klassicistisk		2	1936	Claes Johansson 1858-1905 hans maka Maria 1936 Tängen		Tängen		
G	29-32	låg bred klassicistisk med två inskriptionsstenar i ljus granit liggare framför		2	1952		Kyrkovärd	Starrhester Stockared		
G	50-1	halvhög smal svart på låg sockel		2	1920-tal			Hulegården	påväxt	rengöring
G	95-6	låg bred klassicistisk ljus granit på låg sockel		2	1936		Murare	Tåhult		
G	97	svart liggare. Kvinna		2	1949	Anna 1896-1949	Skräddaremästar en		påväxt	rengöring
G	132-3	bakre delen av en huvudgårdsvård i ljus granit med ett kvarvarande klot		2	1916				påväxt	rengöring
G	112	låg smal ljus granit på låg sockel. Barngrav.		2	1924					
J	1-2	låg bred svart. Två kvinnor		2	1943	Hilda Josefson 1868-1945 Albertina Josefson 1871-1943 Jönköping		Jönköping		
K	18-21	Tre stenar, längst åt N en hög smal svart sten m rundad överdel och polerad front.		2	1920-tal			Bäranäs		
L	2-5	halvhög bred klassicistisk svart granit		2	1934	Jakob Johansson 1847-1934 hans maka Charlotta 1851-1933 Dottern Elin 1894-1920 fr Wråna		Wråna		
M	1-5	låg bred tripyksten m förhöjd mittsten. x		2	1929	Mittenstenen: Friijof Isaksson St Tåhult 1854-1929 Hilda Isaksson 1862-1933 Familjegrav. Till V: Ingeborg Larsson f Isaksson 1899-1932 Georg Isaksson 1892-1958 Endast de som tuggit sina kläder i lammets blod Upp 22:14. Till H: Rudolf Isaksson 1895-1943 Ernst Isaksson 1885-1966.		Stora Tåhult	påväxt	rengöring
M	9-10	låg smal fyrkantig svart på låg sockel. Bröder		2	1933	Bröderna Ingemar och Elias Melander ...	bröder			
M	21-2	Tre stenar, i mitten en låg smal fyrkantig sten svart delvis polerad.		2	1906	Aug Nork Sandvik 1839-11906 hans hustru Elisabeth 1846-1973		Sandvik		
N	16-9	halvhög smal röd granit m polerad framsida liggare framför.		2	1920			Grönebo	påväxt	rengöring

kv	nr	beskrivning	p	1/2	årtal	text	titel	gårdsnamn	skador	åtgärder
N	25-6	halvhög smal svart granit m polerad framsida rundad överdel och ljus sockel			1917/ 1926	Clas Josefsson 1844-1917 Sina Josefsson 1839-1926				
P	18-9	låg smal svart granit		2	1933	J A Rudin			påväxt	rengöring
P	20-1	låg halvbred svart granit på låg sockel		2	1933	Karl Knall 1870-1938 Emma Knall 1867-1933 Flårekulla		Flårekulla		

P: kulturgravar i pastoratets lista
1/2: kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar

Rapporter 2006-2007 i ämnet bebyggelse från Västergötlands museum

- 2006:1 Falköpings kyrkliga samfällighet. Bevarandeplan för Friggeråkers, Luttra, Marka och Torbjörntorps kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:2 Bankestugan. Hornborga 14:2, Hornborga socken, Falköpings kommun, Västergötland. Renovering av vass- och torvtak 2000. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:3 Brattefors kvarn. Kleva 2:6, Kinne-Kleva socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering av väderkvarnen 2000. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:4 Fyren i Hällekis hamn. Hällekis 1:8, Medelplana socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering 2000. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:5 Falköpings kyrkliga samfällighet. Bevarandeplan för Karleby, Skörstorps och Slöta kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:6 Falköpings kyrkliga samfällighet. Bevarandeplan för Kälvene och Vartofta-Åsaka kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:7 Matinrättning (Byggnad 065). F7 Såtenäs, Tuns socken, Lidköpings kommun, Västergötland. Dokumentation.
- 2006:8 Ribbingsfors. Ribbingsfors 2:3, Amnehärads socken, Gullspångs kommun, Västergötland. Renovering av veranda och balkong på huvudbyggnaden samt syll och sockel på södra flygelbyggnaden, 2004. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:9 Falköpings kyrkliga samfällighet. Bevarandeplan för Mularps, Tiarps gamla, Tiarps nya och Åsle kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:10 Falköpings kyrkliga samfällighet. Bevarandeplan för Näs, Vistorps gamla, Vistorps nya och Yllestads kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:11 Kv. Borgen 2. Regeringsgatan 10, Hjo stad och kommun, Västergötland. Renovering av veranda 2004-2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:12 Skövdes kyrkogårdar. Förslag till bevarandeplan för S:tta Elins kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:13 Silos. Modernismens agrara minnesmärken. Silobyggnader i Dalslands och Västergötlands slättbygder.
- 2006:14 Båken på Hindens rev. Nolbacka 1:5, Söne socken, Lidköpings kommun, Västergötland. Renovering/rekonstruktion 1998-2004. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:15 Trädgården, Varnhem. Klostret 15:1, Varnhems socken, Skara kommun, Västergötland. Renovering efter brandskada 2003-2004. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:16 Gamla elverket, Skara. Brogården 2:1, Skara stad och kommun, Västergötland. Ombyggnad och utvändig restaurering 2004-2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:17 Mässbyggnad (Byggnad 030). P4, Skövde garnison, Skövde kommun, Västergötland. Ombyggnad och renovering 1999-2000. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:18 Smula skola. Bredene 5:2, Norra Åsarps socken, Falköpings kommun, Västergötland. Om målning av fasader m.m. 2004-2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:19 S:t Nicolai kyrka och kyrkpark. Revidering av bevarandeplan för kyrkparken samt sammanställning av vård- och underhållsplaner för kyrkan och för kyrkparkens växtmaterial. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:20 Norra begravningsplatsen och Norra kapellet. Revidering av bevarandeplan för begravningsplatsen samt sammanställning av vård- och underhållsplaner för kapellet och för begravningsplatsens växtmaterial. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:21 Södra begravningsplatsen samt Hoppets och Ijusets kapell. Revidering av bevarandeplan för begravningsplatsen samt sammanställning av vård- och underhållsplaner för kapellen och för begravningsplatsens växtmaterial. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:22 Vara kyrkogårdar. Bevarandeplan för Skarstads, Vara och Önums kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:23 Vara kyrkogårdar. Bevarandeplan för Naums, Ryda och Södra Kedums kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:24 Vara kyrkogårdar. Bevarandeplan för Levene, Longs, Slädene och Sparlösa kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.

- 2006:25 Vara kyrkogårdar. Bevarandeplan för Edsvära, Fyrunga, Jungs, Kvänums, Norra Vånga och Öttums kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:26 Vara kyrkogårdar. Bevarandeplan för Larvs, Långjums och Tråvads kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:27 Vara kyrkogårdar. Bevarandeplan för Bitterna, Elings, Laske-Vedums och Södra Lundby kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:28 Falköpings kyrkliga samfällighet. Förslag till bevarandeplan för Sankt Olofs kyrkogård i Falköpings stad. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:29 Bråta missionshus. Backen 1:18, Hova socken, Gullspångs kommun, Västergötland. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:30 Skärvs kyrkogård. Förslag till bevarandeplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:31 Falkängens arbetarbostäder. Hönsäter 5:65–5:68, Österplana socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering och ombyggnad. Etapp III, 1994-95. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:32 Falkängens arbetarbostäder. Hönsäter 5:67–5:68, Österplana socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering och ombyggnad. Etapp IV, 1996-97. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:33 Falköpings kyrkliga samfällighet. Förslag till bevarandeplan för Sankt Sigfrids kyrkogård i Falköpings stad. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:1 Väsås pastorat. Förslag till bevarandeplan för Sventorps, Varola gamla, Varola nya och Väsås kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:2 Bosgården. Gerum 14:2, Östra Gerums socken, Tidaholms kommun, Västergötland. Dokumentation. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:3 Skövdes kyrkogårdar. Förslag till bevarandeplan för S:ta Birgittas begravningsplats. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:4 Skaras kyrkogårdar. Förslag till bevarandeplan för Skara gamla kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:5 Bränneriet. Almnäs 1:1, Norra Fågelås socken, Hjo kommun, Västergötland. Dokumentation. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:6 Kyrkogårdarna i Norra Billings pastorat. Förslag till bevarandeplan för Värings kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:7 Kv. Klockaren 1, 2. Falköpings stad och kommun, Västergötland. Renovering av gårdshus 2006. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:8 Broddetorps kyrka. Broddetorps socken, Gudhems pastorat i Skara stift, Falköpings kommun, Västergötland. Antikvarisk slutbesiktningsrapport av renoveringsarbeten 1996-99.
- 2007:9 Broddetorps kyrka. Broddetorps socken, Gudhems pastorat i Skara stift, Falköpings kommun, Västergötland. Antikvarisk slutbesiktningsrapport av renoveringsarbeten 1998.
- 2007:10 Naums kyrka. Naums socken, Ryda pastorat i Skara stift, Vara kommun, Västergötland. Antikvarisk slutbesiktningsrapport av renoveringsarbeten 1998.
- 2007:11 Tidavads kyrka. Tidavads socken, Ullervads pastorat i Skara stift, Mariestads kommun, Västergötland. Antikvarisk slutbesiktningsrapport av renoveringsarbeten 1998-99.
- 2007:12 Binnebergs kyrka. Binnebergs socken, Värings pastorat i Skara stift, Skövde kommun, Västergötland. Antikvarisk slutbesiktningsrapport av renoveringsarbeten 1999.
- 2007:13 Börstigs kyrka. Börstigs socken, Floby pastorat i Skara stift, Falköpings kommun, Västergötland. Antikvarisk slutbesiktningsrapport av renoveringsarbeten 1998-99.
- 2007:14 Bäckes kyrka. Bäckes socken, Töreboda pastorat i Skara stift, Töreboda kommun, Västergötland. Antikvarisk slutbesiktningsrapport av renoveringsarbeten 1999.
- 2007:15 Sjogerstads kyrka. Sjogerstads socken, Norra Kyrketorps pastorat i Skara stift, Skövde kommun, Västergötland. Antikvarisk slutbesiktningsrapport av renoveringsarbeten 1999.
- 2007:16 Kyrkogårdarna i Norra Billings pastorat. Förslag till bevarandeplan för Binnebergs kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:17 Kyrkogårdarna i Norra Billings pastorat. Förslag till bevarandeplan för Frösve kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.

- 2007:18 Kyrkogårdarna i Norra Billings pastorat. Förslag till bevarandeplan för Locketorps kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:19 Kyrkogårdarna i Norra Billings pastorat. Förslag till bevarandeplan för Sätters kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:20 Kyrkogårdarna i Norra Billings pastorat. Förslag till bevarandeplan för Horns kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:21 Skövdes gamla rådhus. Kv. Heimdal 5, Skövde stad och kommun, Västergötland. Renovering av fasader m.m. 2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:22 Tibro kyrkogårdar. Förslag till bevarandeplan för Ransbergs gamla och nya kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:23 Tibro kyrkogårdar. Förslag till bevarandeplan för Kyrkefalla gamla och nya kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:24 Spångatorp. Lilla Lunden 2:5, Gudhems socken, Falköpings kommun, Västergötland. Omläggning av ladugårdens vasstak 2004. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:25 Axtorp Lillegården. Axtorp 2:5, Vårkumla socken, Falköpings kommun, Västergötland. Omläggning av ladugårdens vasstak 2004-2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:26 Emilie Höggqvists paviljong. Råbäck 1:3, Medelplana socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering 2004-2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:27 Broby kvarn. Broby 1:12, Broby socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering 2004-2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:28 Ekebo. Ekebo 2:1, Otterstads socken, Lidköpings kommun, Västergötland. Omläggning av ladugårdens tegeltak 2004-2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:29 Yllestads kyrkstall. Yllestad 16:1, Yllestads socken, Falköpings kommun, Västergötland. Renovering av tak m.m. 2006. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:30 Vallby Sörgården. Vallby 2:36, Götlanda socken, Skövde kommun, Västergötland. Dokumentation. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:31 Sunnersbergs prästgård. Sunnersbergs prästbol 1:1, Sunnersbergs socken, Lidköpings kommun, Västergötland. Renovering av drängstuga och brygghus 2005-2006. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:32 Timmersdala kyrka. Norra Billings pastorat, Skövde kommun, Västergötland. Renovering 2006-2007. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:33 Kv. Löjan 9. Mariestads stad och kommun, Västergötland. Renovering av brygghus 2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:34 Villa 32, Studentvillan. Mösseberg 49:49, Mössebergsparken, Falköpings stad & kommun, Västergötland. Byte av fönster 2006-2007. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:35 Villa 22, Mössebergsparken. Mösseberg 48:8, Falköpings stad & kommun, Västergötland. Renovering av skorstenar m.m. 2007. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:36 Förslag till bevarandeplan för Redvägs kyrkogårdar. Böne kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:37 Förslag till bevarandeplan för Redvägs kyrkogårdar. Humla kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:38 Förslag till bevarandeplan för Redvägs kyrkogårdar. Blidsbergs kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:39 Förslag till bevarandeplan för Redvägs kyrkogårdar. Dalums kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:40 Förslag till bevarandeplan för Redvägs kyrkogårdar. Knätte kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:41 Förslag till bevarandeplan för Redvägs kyrkogårdar. Kölabys kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:42 Förslag till bevarandeplan för Redvägs kyrkogårdar. Kölingareds kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.